

KRONIEK

teit ten grondslag liggen. Anne de Vries bespeelt met geraffineerde muzikaliteit het geestelijk carillon van den gemiddelden burger, die zich om de diepte van de levenszee niet bekommert en genoegelijk zijn pijpje rookend over het rimpelend watervlak vaart.

Letterlijk alles in dit boek is middelmatig.

Het is dus te begrijpen dat Bartje's tocht een triomftocht is, want overal in de wereld heeft de middelmatigheid de meeste aanhangers. Maar wie zich door hoerageroep niet van de wijs laat brengen, ziet hoe schetsmatig en ondiep Bartje's verhouding tot Greet en later tot Harmke is uitgewerkt. Van het zieleleven van Bartje komen we niets, letterlijk niets te weten. Wat gaat er om in dien jongen, dien wij zoo gaarne eens een pak rammel zouden geven?

We moeten er telkens naar raden.

Zelfs de brieven-schrijverij van Bartje aan een denkbeeldige geliefde, een betrekkelijk eenvoudig en bekend feit uit de kinderpsychologie, was voor Anne de Vries geen aanleiding om den lezer een vergezicht te openen in Bartje's zieleleven. We zien Bartje den brief schrijven, we leven zelfs mee met het verlangend hart (want in de beschrijvingskunst van eenvoudige uiterlijke feiten is Anne de Vries een heel eind gevorderd), maar *die* verlossende woorden, *die* verlossende visie, welke deze brieven-schrijverij boven het gewone, slechts eenmaal voorkomende feit uit-tillen en het tot symbool maken van alle minnebrieven en alle verlangende harten ter wereld, ontbreken. En zoo is het met den heelen Bart. We willen desnoods wel gelooven wat De Vries ons allemaal vertelt, maar omdat zijn Bartje alleen maar zoo'n jochie daar ergens in Drente is en niets van

het wezenseigen van alle jochies ter wereld in zich vereenigt, interesseert hij ons maar matig.

Ook den reinigenden invloed, die van den fondant-jonker Arend Jan Offers op Bartje uitgaat, heeft Anne de Vries ons niet verklaard. Eerlijk gezegd lijkt dit gedeelte van het boek sterk op reclame voor de kerk. Zooals van iedere reclame moet men ook van dezen Arend Jan alle goede eigenschappen maar aannemen.

Er staan werkelijk wonderlijke dingen in dit brokstuk dilletanterige kinderpsychologie. Hoe *kán* iemand de volgende zoetelikheden neerschrijven:

„Slechts aarde en hemel waren getuige, toen hij midden onder zijn werk de schop neergooide en in de voor gekniel lag te worstelen om zekerheid van vergeving en om nieuwe levensmoed. De grijze aarde dronk zijn tranen, uit de hemel daalden sneeuwvlokken op hem neer.”

Het is ontroerend, maar welke gezonde Hollandsche jongen stelt zich zoo aan?

En wat te denken van het volgende:

„Ik wil joe maar een ding vragen, Bart, man tegenover man: leef ie dicht bij God in deze tied?

Bartje is volkomen ontwapend.

Nooit dichter as nou, antwoordt hij zacht. En dat meent hij — hij kan de heele dag wel psalmen zingen.”

De Vries moet wel aan een buitengewoon hevige bewustzijnsvernaauwing lijden om te gelooven dat die woorden „nooit dichter as nou” ook maar door één enkel verstandig en ontwikkeld mensch geloofd zullen worden. Wat wil De Vries met dit goedkoop religieus geknutsel bereiken? Wie waarlijk behoefte heeft aan een diep religieus gevoel, die neme